

Fylkesmannen i Vestfold

Landbruksdepartementet
Postboks 8007 Dep

0030 Oslo

Vår saksbehandler / telefon:
Johan Christian Haugan

Deres ref:

Vår referanse:
2003/11306
Arkivnr: 530

Vår dato:
15.03.2004

Høring - forslag til ny lov om skogbruk

Det henvises til høringsbrev datert den 4. desember 2003 vedlagt notat og forslag til ny lov om skogbruk.

Fylkesmannen i Vestfold har behandlet forslaget til ny skoglov og vil i den forbindelse uttale følgende:

Generelt til lovforslaget

I notat som følger saken legger departementet vekt på at skogloven fortsatt skal være en næringslov, og at prinsippet for håndheving av lovens bestemmelser fortsatt skal være at skogeier har frihet under ansvar. I dette ligger det at skogeier/bruker selv fritt kan drive sitt skogbruk ut fra egne målsettinger innenfor de begrensninger loven setter.

Forslaget innebærer en betydelig forenkling i forhold til gjeldene lov med utgangspunkt i at antall paragrafer er endret fra 58 til 22. Dette er positivt, og fylkesmannen mener endringer gjennom de senere år, både i næringens rammebetingelser og i organisering av de offentlige skogbruksmyndigheter har ført til at gjeldene lov ikke er tidsmessig. Loven som sådan skal være et verktøy som ivaretar næringsutvikling og verdiskaping i skogbruket og samtidig se til at sektorens ansvar overfor miljøet blir ivaretatt på en god måte.

Skogbrukets utfordringer det siste tiåret har vært avveining av nettopp miljøhensyn i forhold til en aktiv og målrettet utnyttelse av ressursene. Internasjonale forpliktelser innen miljøområdet som regjering og Storting har sluttet seg til, har lagt føringer overfor skogindustrien, og i neste omgang har dette fått konsekvenser for skogbruket. Gjeldende skoglov er ikke tilpasset de nye utfordringene i tilstrekkelig grad, og fylkesmannen konstaterer at det har vært tydelige skisma mellom det ønskelige og det mulige, når det gjelder miljøhensyn hjemlet i lovverket. Dette har ført til konflikter og konfrontasjoner mellom interesser knyttet til henholdsvis bruk og vern.

Fylkesmannen kan ikke se at utkast til ny skoglov fører til at interessekonfliktene opphører, men forslaget til ny formålsparagraf avklarer i større grad hvilke interesser skogbruket skal ta hensyn til i næringsutøvelsen. Fylkesmannen vil påpeke det positive i at hensyn til biologisk mangfold og til kulturminner i skogbruket er formuleringer som nevnes spesielt. Det foreslås at verdiskaping skal inn som begrep i formålsparagrafen. Dette til erstatning for –"sikker virkesforsyning til industrien" – som en del av teksten i dagens formålsparagraf, og som etter fylkesmannens vurdering ikke fanger opp de endringer som har skjedd. En god ressursutnyttelse ligger til grunn for det man ønsker å oppnå gjennom formålsparagrafen, samtidig som viktige hensyn for øvrig

blir ivaretatt. Fylkesmannen i Vestfold slutter seg til dette, og registrerer at man samtidig unnlater å vekte utnyttelse av skogressursene og miljøhensyn på en slik måte at de skal være likestilte i enhver sammenheng. Dette har man gjort i Sverige og på en måte gjort skogloven til en naturvernlov. Fylkesmannen mener det er viktig at næringslovgivningen er entydig og at vern av natur fortsatt er hjemlet i naturvernloven.

I notatet som følger lovforslaget legger departementet til grunn at loven skal ivareta og legge til rette for en bærekraftig forvaltning av skogressursene innenfor rammen av de miljøhensyn som er foreslått i formålsparagrafen.

Skogarealer hvor samfunnet mener at miljøinteresser må ivaretas i et så stort omfang at det går ut over mulighetene for å drive et regningsssvarende skogbruk, må sikres gjennom bruk av naturvernloven. Dette prinsippet slutter fylkesmannen seg til.

Fra og med 2004 har kommunene fått myndighet til å avgjøre de fleste saker etter skogloven, og forslaget til ny skoglov er utarbeidet i tråd med dette. Lovens funksjon kan med dette ivaretas med utgangspunkt i kommunen myndighet til å fatte vedtak.

Et viktig poeng i den nye skogpolitikken er å øke det lokale landbrukspolitiske handlingsrom og gi mulighet for å gjøre lokale prioriteringer når det gjelder bruk av virkemidler. Dette gjelder også virkemidlene til nærings- og miljøtiltak i skogbruket. Skogloven er hjemmel for den nylig vedtatte forskrift for tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket. I forskriften er det lagt vekt på at lokale prioriteringer og hensyn skal legges til grunn for skogtiltak.

Gjennom lovforslaget ønsker departementet å legge opp til en organisering av skogbruksstyresmakt som kan bidra til å følge opp regelverket og de skogpolitiske mål på en god måte. Dette skal skje lokalt og regionalt. Hvem som er skogbruksstyresmaktene er nærmere presisert i forslaget. Presiseringer i forhold til hvem som er skogbruksstyresmakt når det gjelder forhold vedrørende kommunale og fylkeskommunale skoger er tatt inn i loven. Dette rydder opp i en del forhold hvor spesielt kommunen og den skogansvarlige i kommunen, ville ha blitt inhabile i forbindelse med saksbehandlingen. Fylkesmannen slutter seg til dette og ser positivt på at loven nå på en ryddig måte skiller kommunens rolle som myndighet og forvaltningsnivå, og rollen som eier og forvalter av egne skoger.

Fylkesmannen mener det er riktig å legge opp til en innskjerping av foryngelsesplikten slik loven antyder. Prinsippet om et bærekraftig skogbruk er grunnlagt på dette, og krever at det såes når det høstes. Det som er av bekymringer rundt en innskjerping av loven knytter seg til oppfølging i kommunene. Utviklingen i kommunene går i retning av en nedbemanning av landbruksforvaltningen generelt. utfordringer knyttet til en mer aktiv oppfølging av lover og forskrifter i skogbruket må løses med større grad av tilsyn og oppfølging gjennom rådgivning til næringsutøverne. Fylkesmannen vil påpeke at en nedprioritering av landbruksforvaltningene i kommunene kan føre til at oppgaver knyttet til skogloven blir nedprioritert. I forhold til signaler om skjerping av lovverket og i neste omgang - mangel på oppfølging, undergraver tilliten til kommunen som skogbruksmyndighet. Noe som er svært uheldig i forhold til intensjonene med lovfornyelsen.

Lovforslaget kan gi hjemmelsgrunnlag for flere nye forskrifter. Det er forslag om å innføre en ny forskrift om miljøhensyn i skogbruket og forskrift om krav til etablering av foryngelse. Forslag om innføring av de to nevnte forskrifter, er høringsinstansene bedt om å kommentere spesielt.

Til spørsmålet om innføring av nye forskrifter med hjemmel i loven vil fylkesmannen bemerke at loven som styringsverktøy og signalgiver ikke må undergraves ved innføring av et for stort antall nye forskrifter. I den grad det avdekkes behov for å presisere eller gi sentrale føringer om enkelttiltak, bør det vurderes om dette kan tas inn i lovteksten på et mer generelt grunnlag, som et alternativ til å utarbeide nye enkeltforskrifter.

Det er forslag om å endre navnet ”skogavgift” til ”skogfond”. Fylkesmannen sier seg enig i dette. Fond er en mer dekkende betegnelse for denne avsetningen og i forhold til hva pengene skal brukes til. Det må imidlertid påregnes at det tar en generasjon eller to for å få innarbeidet den nye betegnelsen på skogavgiftsmidlene.

Kommentarer til spørsmål om innføring av egne forskrifter for foryngelse:

En forskrift hjemlet i lov er en meget sterk føring, og effekten av dette er at man på nasjonalt nivå inndrar noe av det handlingsrom som nettopp har vært hovedpoenget ved den nylige gjennomførte kommunereformen. Dette mener fylkesmannen i Vestfold at man må vurdere mer inngående, og drøfte dette i forhold til nasjonale målsettinger når det gjelder sikring av langsiktig ressursoppbygging.

Fylkesmannen i Vestfold har tiltro til at kommunen som skogbruksmyndighet er i stand til å følge opp loven og dens virkeområde på en slik måte at helhetshensyn ivaretas, og at kvaliteten på skogtiltakene opprettholdes, uten at det fastsettes nasjonale forskrifter for foryngelse. Blant annet vil dette skje gjennom kommunens innsats i veiledning og oppfølging av lovverket overfor skogbruket. Kommunen må selv finne frem til arbeidsmetode og vektlegging i forhold til lokale forhold og betingelser. Grunnlaget er prinsippet om et stedstilpasset skogbruk hvor biologiske, klimatiske og jordbunnsmessige forhold legges til grunn for etablering av ny skog. Det er forbundet med store utfordringer å utarbeide en nasjonal forskrift som kan fange opp disse viktige forutsetningene.

Dersom departementet velger å utarbeide forskrifter for foryngelse, så må disse kunne fange opp de klimamessige og produksjonsmessige forskjeller som skog-Norge omfattes av, dersom de skal ha noen relevans eller verdi som styringsverktøy for kommunen. Med utgangspunkt i dette vil forskriften måtte bli svært omfattende og detaljert. I noen grad må en slik forskrift inneholde konkrete anvisninger når det gjelder f.eks ventetider på naturlig foryngelse og krav til tetthet i planter.

Som et alternativ til en sentral forskrift for foryngelse vil fylkesmannen anbefale at ansvaret for å utarbeide forskrifter – alternativt retningslinjer for etablering av ny skog – blir overlatt til fylkesmennene i samarbeide med kommunene. Dette vil i nødvendig grad fange opp viktige lokale og regionale forutsetninger for en kvalitetsmessige god skogproduksjon med basis i et stedstilpasset skogbruk. Det vil også være en bedre garanti for at nødvendige miljøhensyn blir innarbeidet ut fra lokale/regionale forhold og prioriteringer.

Kommentarer til spørsmålet om å innføre miljøforskrift.

Det foreslås å innføre en forskrift som skal definere nærmere hva som er skogbrukets sektoransvar når det gjelder miljøhensyn. For noen år tilbake forelå det fra departementets side et forslag til forskrift, som aldri ble vedtatt og satt ut i livet. Siden den tid har skogbruket, representert ved større skogeierdommer og skogeierforeninger, blitt miljøsertifisert. Dette har skjedd med bakgrunn i markedskrav, og ikke etter pålegg fra

skogbruksmyndighetene. Levende Skog sine standarder ble i sin tid annektert og lagt til grunn for skogeierforeningenes miljøsertifisering. Det gjennomføres registreringer av miljøverdier i skog med utgangspunkt i kravspesifikasjon for Miljøregistreringer i skog. Dette har kommet i tillegg til nøkkelbiotopregistreringer som er gjennomført i deler av skogbruket.

For næringens del, og ikke minst i forhold til å vinne aksept internasjonalt, ser fylkesmannen at det er behov for å legitimere og dokumentere krav om miljøhensyn i skogloven. Fylkesmannen er kjent med at det er svært ulike oppfatninger om dette i næringen, men mener det er viktig for næringens legitimitet å dokumentere miljøhensyn gjennom forskrift. Dette i tillegg til næringens egne sertifiseringsordninger mener fylkesmannen gir et godt grunnlag for at norsk skogbruk kan drives etter bærekraftige prinsipper og med aksept fra samfunnet for øvrig.

Med hilsen

Bjørn Strandli
ass. fylkesmann

Ingrid Marie Eidsten
landbruksdirektør